

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Минко Любомиров Велков,
катедра „Финанси и отчетност”, Стопански факултет на ЮЗУ „Неофит Рилски“ –
Благоевград
председател на научното жури за публична защита на дисертационен труд за
присъждане на образователна и научна степен „доктор”
по научната специалност „Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка”,
професионално направление 3.8. „Икономика“, съгласно Заповед № 1680/05.06.2015 г.
на Ректора на ЮЗУ „Неофит Рилски“ - Благоевград

Относно: представения за публична защита дисертационен труд на Виктор Николов Хаджикотев, докторант в ЮЗУ „Неофит Рилски“ - Благоевград, на тема:
„Финансово осигуряване и отчетност на туристическата агенция”.

Защитата на дисертационния труд е обявена на основание чл. 9, от ЗРАСРБ, чл. 30, ал.3 от Правилника за прилагане на ЗРАСРБ, чл.4, ал.3, от Вътрешните правила за развитие на академичния състав в ЮЗУ „Неофит Рилски“ и решение на ФС на Стопански факултет (Протокол № 36/01.06.2015 г.).

I. Информация за докторанта

Виктор Хаджикотев е роден през 1964 г. Висшето си образование е завършил в УНСС. Повече от 15 години работи в ЮЗУ, където е заемал длъжностите асистент, старши асистент и главен асистент. Докторант е на самостоятелна подготовка по научната специалност „Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка“ в катедра „Финанси и отчетност“ на Стопанския факултет при ЮЗУ „Неофит Рилски“, съгласно Заповед на Ректора на ЮЗУ № 1649/09.07.2012 г. Своето обучението като докторант той извършва в нормативно определения срок от три години в периода от 06.07.2012 г. до 05.07.2015 г.

II. Обща характеристика на дисертационния труд

Представеният за оценка дисертационен труд е с обем 294 страници. Те включват 9 страници библиография, с използвана литература на български и чужди езици, в т.ч. и нормативни актове, както и 30 страници приложения. Анализът и получените резултати са онагледени в 9 таблици и 38 схеми. В дисертацията се разглеждат актуални, практико-приложни проблеми, засягащи един от основните отрасли на българската икономика – туризма. В рамките на отрасъла е очертан и конкретният обект на изследването – туристическата агенция, която функционира не само като посредник, но генерира и туроператорски продукти. Във връзка с това е определена основната изследователска теза на дисертацията, насочена към подобряване на методиката за финансово осигуряване и счетоводно отчитане в туристическата агенция. В търсене на аргументи и доказателства в полза на формулираната теза е изграден подходящ методологически и методически модел, подчинен на главната цел на дисертационния труд: извършване на анализ на финансовото осигуряване и на счетоводната система в туристическите агенции чрез сравняване на констатираните резултати с утвърдени добри практики в дадената област и разработка на модел, създаващ необходимите предпоставки за подобряване на финансовото осигуряване на турагентската дейност. Във връзка с това са набелязани шест изследователски задачи, на които е търсен отговор и е направена нужната интерпретация.

При разкриването и представянето на своята теза дисертантът показва познаване на нормативната уредба и специализираната литература, отнасяща се до същността на изследователския обект, финансирането и счетоводната отчетност. По този начин той е направил необходимия преход от общите аспекти на финансирането и отчетността към специфичните особености и практиката на туристическата агенция.

III. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

Като цяло дисертационния труд представлява определен научен и практически интерес, тъй като на този етап той е единствен по рода си. Туроператорската и турагентската дейности, въпреки че играят съществена роля при развитието на туризма с всичките негови разновидности в България, е слабо разработена, в т.ч. и като нормативна база. С оглед на това в дисертацията е направен опит да се обобщи съществуващият опит, да се изследва неговата история на развитие през последните

десетилетия на преход у нас, да се направи аналитична оценка на настоящето състояние, за да се потърсят подходи за промяна в посока на подобряване.

Направен е сполучлив опит да се систематизират възможните рискове, които съпътстват дейността на туристическите агенции. Те са групирани на общи и специфични, което е важно да се има предвид от управляващите туристическите агенции, които обръщат повече внимание на специфичните рискове, макар че с по-силно и трайно въздействие често пъти се оказват общите рискове на икономическата среда.

Направена е подходяща обвързка на отделните сфери на дейност в туристическата агенция, съставляващи предмет на дисертационния труд – осигуряването на финансиране и развитието на отчетния процес. Те са представени като действена система, чиито отделни части взаимно се обуславят: финансирането се основава на аналитичните резултати, получени от изготвените финансови отчети и допълваща отчетна информация, докато отчетният процес и ефективността на счетоводната политика се базират на задълбоченото познаване на цялостната организация на инвестиционния процес в туристическата агенция и осигуряването на необходимите за него източници на финансиране.

Представените резултати, получени въз основа на проучванията на нормативната уредба и литературните източници, са подкрепени и от самостоятелно направена анкета сред водещи туристически агенции. Това придава необходимата достоверност и практическа значимост на направените изводи и предложения за промени в тяхната дейност.

IV. Оценка на научните и научно-приложни приноси

Актуалността на дисертационния труд и изборът на приложната сфера позволяват едва ли не всички резултати, засягащи дейността на туристическите агенции, да се разглеждат като такива, които в една или друга степен за първи път са формулирани и са получили необходимата публичност. Все пак заслужава специално да се отбележи разработката на модел на счетоводно отчитане в туристическата агенция, който в определена степен би могъл да допринесе за повишаване на ефективността на туроператорската и турагентската дейност. В този смисъл е препоръчително да се разработи по-подробен методически подход с конкретни практически стъпки за реализация на модела. Наред с това е подходящо и препоръките, направени във връзка

с промените в нормативната уредба, да се конкретизират и обвържат с конкретен нормативен акт, за да се постигне нужната ефективност и ефикасност в осъществяването на процеса по финансиране и счетоводна отчетност в туристическите агенции.

V. Оценка на публикациите по дисертацията

Във връзка с разработката на поставената тема в дисертационния труд в рамките на самостоятелната си образователна подготовка докторантът е написал самостоятелно или е участвал в написването в съавторство на седем публикации: учебник, наръчници, статия и доклади, в т.ч. и за международни конференции. Те имат отношение към отделни проблемни области, станали предмет на изследването, и показват обхвата и системния подход в търсенето и представянето на конкретни решения.

VI. Критични бележки и препоръки

Прегледът на дисертационния труд и авторефератът, който обобщено и напълно отразява съдържанието на дисертацията, показват необходимостта от по-нататъшно структурно и съдържателно ограничаване на обхвата на темата. Все още са налице въпроси с общ характер, които е целесъобразно да се „свият“, като се даде приоритет на специфичните, отнасящи се до туризма и конкретната дейност на туристическите агенции.

Необходимо е прегледът на използваната литература да стане по-критичен, като на съществуващите становища се противопостави собствената теза и изведените вече аргументи. Така в разгърнатата дискусия ще могат по-прецизно и всеобхватно да се изведат специфичните особености в дейността на туристическите агенции и нейното нормативно регламентиране.

VII. Заключение

В заключение може да се отбележи, че направеният анализ и оценка на научната и научно-приложната дейност на докторант Виктор Николов Хаджикотев във връзка с представената за защита дисертация на тема **„Финансово осигуряване и отчетност на**

туристическата агенция” показват наличието на необходимите теоретични знания по научната специалност „Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка“. **С оглед на това предлагам на уважаемото научно жури да присъди на Виктор Николов Хаджикотев образователната и научна степен „доктор“ по научната специалност „Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка“.**

Благоевград

Председател на научното жури:

25 юни 2015 г.

(доц. д-р Минко Велко)